

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

№11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 310 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalar tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woogyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
<i>Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
<i>Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
<i>Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi</i>	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
<i>Alinazarova Mahfuza</i>	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
<i>Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li</i>	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
<i>Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna</i>	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
<i>Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich</i>	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
<i>Ergasheva S. T.</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
<i>Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
<i>Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi</i>	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
<i>Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna</i>	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
<i>Jo'rayeva Matluba</i>	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
<i>Komilova Z. X.</i>	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
<i>M. Yu. Mahkamova</i>	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
<i>Madazizova Difuza Raxmatullayevna</i>	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
<i>Madina Tilavova</i>	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
<i>N. O. Saidova</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
<i>Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna</i>	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
<i>Ochilova Dilbar Isroilovna</i>	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
<i>Oripova Zilola</i>	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
<i>Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
<i>Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich</i>	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
<i>Qurbanova Ilmira Alisher qizi</i>	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
"Qurilish jarayonlari texnologiyasi" fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Said Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Xakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi "muhosaba" va "tafakkur" amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehrining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы	211
Сулейманова Нилуфар Камиловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differensiyalashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati.....	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati.....	256
Kamolova Munajatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboyevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarining kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafruz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari.....	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish.....	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадирова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	304
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	

BO'LAJAK TEXNOLOGIK TA'LIM O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH

Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna

Farg'ona davlat universiteti

pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya: Maqolada bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirishda texnologiyalarning innovatsion yondashuvlari va metodik imkoniyatlari tahlil qilingan. Tadqiqotda talabalarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida zamonaviy o'quv texnologiyalaridan foydalanish samaradorligi ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, kompetensiyaning shakllanishi talabaning ilgari egallagan bilim darajasi, mavjud ko'nikmalari va berilgan yo'naltiruvchi ko'rsatmalarga bog'liqligi bilan izohlangan.

Kalit so'zlar: kasbiy kompetensiya, kompetentlik, pedagogik dizayn, maxsus fanlar, integratsiya, kasbiy faoliyat, integrativ yondashuv, innovatsion yondashuv, kasbiy ko'nikma.

Abstract: The article discusses innovative approaches and methodological possibilities of technologies in the formation of professional competence of future technology teachers. The study highlights the effectiveness of modern educational technologies in developing students' professional skills. It is emphasized that the formation of competence depends on the learner's prior knowledge, existing skills, and methodological guidance provided.

Key words: professional competence, competency, pedagogical design, special subjects, integration, professional activity, integrative approach, innovative approach, professional skills.

Аннотация: В статье рассматриваются инновационные подходы и методические возможности технологий в формировании профессиональной компетентности будущих преподавателей технологии. Показано, что использование современных образовательных технологий способствует эффективному развитию профессиональных умений студентов. Формирование компетентности зависит от уровня ранее усвоенных знаний, имеющихся навыков и предоставленных методических указаний.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, компетенция, педагогический дизайн, специальные дисциплины, интеграция, профессиональная деятельность, интегративный подход, инновационный подход, профессиональные навыки.

KIRISH

Respublikamizda ta'lim tizimini isloh qilish hamda uni xalqaro andozalarga to'liq moslashtirish maqsadida izchil va keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ta'lim tizimida joriy etilayotgan pedagogik-psixologik xizmat mohiyatidan kelib chiqib, umumiy o'rta ta'lim maktablarida ushbu xizmatdan foydalanish o'quvchilarning ichki imkoniyatlarini chuqur o'rganish, ularni keng miqyosda tahlil qilish, muayyan yo'nalishlar bo'yicha namoyon bo'ladigan ijodkorlik qobiliyatlarini aniqlash hamda darajasini belgilash imkonini beradi.

Mazkur jarayonlar asosida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini yanada boyitishga xizmat qiluvchi rivojlantiruvchi dasturlarni yaratish ham mumkin. Bularning barchasining negizida yosh avlodga oilada, ta'lim muassasalarida hamda xalq ta'limi tizimining boshqa bo'g'inlarida beriladigan puxta ta'lim-tarbiya yotadi. Ayniqsa, keng dunyoqarashga, ilmiy salohiyatga, mustaqil va ijodiy fikrlash qobiliyatiga ega yoshlarni tarbiyalash dolzarb ahamiyat kasb etadi ^[1].

Kreativlikni rivojlantirishning eng samarali yo'llaridan biri – o'quvchilarni kichik yoshdan mahsuldor ijodiy faoliyatga hamda kasbga o'rganishga yo'naltirish, darslarni ijodiy tarzda tashkil etish va noan'anaviy pedagogik usullardan keng foydalanishdir ^[2]. Shundan kelib chiqib, texnologik ta'lim darslarining muvaffaqiyatli tashkil etilishi hamda ta'lim-tarbiya jarayonida yuqori natijalarga erishish, avvalo, o'quvchilarning kreativ fikrlash darajasiga bog'liqdir.

Texnologik ta'lim darslarining o'ziga xos jihati shundaki, bu fan o'quvchilarda texnik ijodkorlikni rivojlantirish, amaliy ko'nikmalarni shakllantirish va nazariy bilimlarni mustahkamlashga xizmat qiladi. Xilma-xil nazariy va amaliy mashg'ulotlar orqali o'quvchilar nafaqat zarur texnologik bilimlarni, balki jamiyat uchun foydali bo'lgan ko'nikmalarni ham egallaydilar.

Umumiy o'rta ta'lim maktablarida faoliyat yuritayotgan texnologik ta'lim o'qituvchilarining asosiy vazifasi – o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishni takomillashtirish, ularning ichki imkoniyatlarini o'rganish hamda individual qobiliyatlarini to'g'ri yo'naltirishdan iboratdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Q. M. Abdullayeva tomonidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining maxsus fanlar bo'yicha egallashi lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalar mazmuni ilmiy asosda o'rganilgan. Shu bilan birga, tikuvchilik buyumlarini loyihalash va modellashtirishni dizayn elementlari bilan uyg'unlashtirib amalga oshirish metodikasi ishlab chiqilgan ^[7].

N. N. Karimovanning ilmiy tadqiqot ishida bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish masalalari chuqur o'rganilgan. Muallif tomonidan "Dizayn (kostyum)" ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligi tarkibiy tuzilmasi aniqlangan hamda umumkasbiy va ixtisoslik fanlarining integrativ mashg'ulotlari (masalan, fashion illustration, casual) asosida talabalarning ijodiy va yaratuvchanlik qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi ishlab chiqilgan ^[8].

S. Yu. Rajabovanning tadqiqot ishida esa bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining konstruktorlik-texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi takomillashtirilgan. Tadqiqotda effective practical result, team creative collections va buddying kabi interfaol ta'lim metodlarining samarali imkoniyatlaridan foydalanish orqali umumkasbiy hamda ixtisoslik fanlaridan amaliy ta'limni tashkil etish bo'yicha metodik yondashuv ishlab chiqilgan. Shu bilan bir qatorda, innovatsion xarakterga ega ijodiy loyiha, for-eskiz, kombinatorika, dekonstruksiya, andozani gradatsiyalash, eskizni stilizatsiyalash va transformatsiyalash topshiriqlarining bajarilish bosqichlari kasbiy ehtiyojlar va ish beruvchilar talablarini maksimal darajada qondirishga yo'naltirilgan. Mazkur metodikalar "Autodesk Sketchbook", "NanoCAD", "Marvelous Designer" kabi zamonaviy kompyuter dasturlaridan foydalanish asosida ishlab chiqilgan ^[9].

A. F. Umarovanning ilmiy tadqiqotida bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining loyihalash, modellashtirish va kiyim dizayni yo'nalishidagi kasbiy tayyorgarligini rivojlantirish masalalari yoritilgan. Tadqiqotda AKT savodxonligini oshirish, zamonaviy texnologik taraqqiyot talablariga javob beradigan metodik yondashuvlarni ishlab chiqish hamda ularni o'quv mashg'ulotlarining mazmuni, shakli va usullarini takomillashtirish jarayoniga tatbiq etish bo'yicha samarali metodik tavsiyalar ishlab chiqilgan ^[10].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Texnologik ta'lim darslarining o'quv jarayonini samarali tashkil etish o'quvchilarning muayyan texnologiya fani bo'yicha zarur malaka va ko'nikmalarni egallashiga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bunday darslar ularning aqliy salohiyatini rivojlantirish, ijodiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirish hamda texnologik ta'lim faniga bo'lgan qiziqish va ijobiy munosabatlarini kuchaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi ^[3].

Texnologik ta'lim darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalar, ilg'or metodlar va o'quv vositalaridan foydalanish o'quv jarayonining samaradorligini ta'minlaydi. Ta'lim jarayonining muvaffaqiyati nafaqat uning tashkiliy shakliga, balki qo'llanilayotgan metodlarning ilmiy asoslanganligi va amaliy natijadorligiga ham bog'liqdir.

Ta'lim nazariyasida yangi pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish o'quv jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarning asosiy mohiyati o'qituvchi va o'quvchilarning o'zaro hamkorligi, faol ishtiroki hamda ijodiy fikr almashinuvi orqali ta'lim samaradorligini oshirishdan iboratdir.

Shuni alohida ta'kidlash lozimki, texnologik ta'lim darslarida o'qituvchi bosh yetakchi sifatida o'quvchilarni faollikka, mustaqil fikr yuritishga, tahlil va xulosa chiqarishga yo'naltiruvchi motivatsion shaxs bo'lishi zarur. Bunday yondashuv o'quvchilarda mas'uliyat, javobgarlik va mustaqil fikrlash madaniyatini shakllantirishga xizmat qiladi ^[4-6].

TAHLIL VA NATIJALAR

Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchisining texnik tafakkurini hamda mehnatga ijodiy munosabatini rivojlantirish, bozor iqtisodiyoti sharoitida fan va texnika taraqqiyotini jahon talablariga mos darajada yuksaltirish, mahsulot sifatini yanada takomillashtirish va ishlab chiqarish samaradorligini oshira oladigan yosh avlodni tarbiyalash zamonaviy ta'limning eng muhim vazifalaridan biridir.

Bo'lajak mutaxassislarda ijodiy faoliyatning nazariy va amaliy asoslariga oid bilim hamda ko'nikmalarni shakllantirish orqali sanoat ishlab chiqarishiga xos texnik, texnologik–konstruktorlik va ishlab chiqarish faoliyatining zaruriy asoslarini egallashga erishiladi.

Mazkur maqsadlarga erishish uchun bugungi kunda ta'lim sohasining barcha yo'nalishlarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan keng foydalanish samarali natija bermoqda. Hozirgi davrda kompyuter texnologiyalari va internet tarmoqlaridan foydalanish deyarli barcha sohalarida, jumladan, ta'lim tizimida ham keng yo'lga qo'yilgan. Shu boisdan, o'quv yurtlarida informatika va yangi axborot texnologiyalari fanlarining o'qitilishi davr talabi sifatida alohida ahamiyat kasb etadi.

Talabalarga texnik ijodkorlik va dizayn fanlarini o'qitishda kompyuter texnologiyalaridan foydalanish, harakatli tasvirlar, turli xil animatsiyalar va videoroliklar orqali buyumlarni konstruksiyalash hamda yangi dizayndagi mahsulotlarni yaratish jarayonini o'rgatish, ularning texnik ijodkorlik salohiyatini, texnik tafakkurini, mehnatga ijodiy munosabatini, ijtimoiy va kasbiy tayyorgarligini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Texnik ijodkorlik fanida loyihalash jarayoni murakkab ijodiy faoliyat bo'lib, unda har qanday buyum, jumladan, kiyim dizayni uchun ham loyiha yaratish bosqichlari nazariy asosda ishlab chiqiladi va amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, ta'lim oluvchilarda keng fikrlash, ijodiylik va kreativ tafakkurni, shuningdek, ijodiy qobiliyat hamda iqtidorni rivojlantirish ta'lim jarayonida ustuvor vazifalardan biridir. Buning uchun o'quv jarayonida turli xil zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash, bilim, ko'nikma va malakalarni yanada rivojlantiruvchi metodlardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur jarayon orqali ta'lim oluvchilarda keng tafakkur, irodaviy sifatlar, o'ziga nisbatan ishonch tuyg'usi, faollik va mehnatsevarlik ko'nikmalari, shuningdek, maqsad sari intilish va o'z ustida ishlash madaniyati shakllanadi. Bunday yondashuv yoshlarning intellektual, ijodiy va kasbiy salohiyatini yuksaltirishga xizmat qiladi hamda ularni raqobatbardosh mutaxassislar sifatida tayyorlashga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Muslimov N. A. va boshqalar. Kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini shakllantirish texnologiyasi. Mono-grafiya. – T.: Fan va texnologiya nashriyoti, 2013.
2. Mannonov J. A. Innovatsion yondashuv asosida bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining metodik kompetentligini rivojlantirish texnologiyalari: Pedagogika fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya avtoreferati. – T.: 2020. – 52 b.
3. Shomirzayev M. K. Combined in Technology Courses Use of Technologies. // The American Journal of Social Science and Education Innovations, 2021, № 05. – P. 389–396.
4. Qodirov B. E. Elektron axborot ta'lim muhitida o'quvchilarning hunarmandchilikka oid tayanch kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi: Diss. p.f.f.d. (PhD). – Termiz: 2021-yil. – 142 b.
5. Abdullayeva Q. M. Maxsus fanlarni o'qitishda bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy bilim va ko'nikmalarini shakllantirishning metodik asoslari (Kasb ta'limi – "Servis" yo'nalishi misolida). Pedagogika fanlari nomzodi dissertatsiyasi. – T.: 2006.
6. Karimova N. N. Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish. Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. – T.: 2018.
7. Rajabova S. Yu. Bo'lajak kasb ta'limi o'qituvchilarining konstruktorlik–texnologik kompetentligini rivojlantirish metodikasi. Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi. – T.: 2020.
8. Umarova F. A. Talabalarga kiyimlarni loyihalash va modellashtirishni o'rgatishda axborot–kommunikatsiya texnologiyalari vositalaridan foydalanish orqali ta'lim samaradorligiga erishish. // Центр инновационных технологий (O'zbekiston), 2021, №103.
9. Xojikarimova G. T. Didactic Possibilities of Developing Students' Special Competence Through Automated Systems of Construction and Modeling of Sewing Items. // Conference on the Role and Importance of Science in the Modern World, 2025, 2(8), 38-bet.
10. Xojikarimova G. T. Integrativ yondashuv asosida bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining maxsus kompetensiyalarini shakllantirishning didaktik imkoniyatlari. // Pedagogika, 2023, №1.
11. Xojikarimova G. T. Integrativ yondashuv asosida bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining maxsus kompetensiyalarini shakllantirish metodikasi. Monografiya. – T.: "Classic" nashriyoti, 2025.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.